

Sygn. akt III C 701/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

dnia 19 luty 2018 rok

Sąd Okręgowy w Warszawie III Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Mariusz Solka
Protokolant	Sekretarz sądowy Tamara Oktaba

po rozpoznaniu w dniu 05 luty 2018 roku w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Fundusz (...) w W.** ;

przeciwko pozwanemu **W. Ż. (1)**

o zapłatę;

orzeka:

1. powództwo oddala;

2. przyznaje kuratorowi M. Z. **kwotę 1.800,00 (jeden tysiąc, osiemset) złotych** tytułem wynagrodzenia oraz **kwotę 36,40 (trzydzieści sześć, 40/100) złotych** tytułem zwrotu wydatków, które nakazuje wypłacić w kwocie 1.800,00 (jeden tysiąc osiemset) złotych z zaliczki uiszczonej przez powoda (k.84), zaś w kwocie 36,40 (trzydzieści sześć, 40/100) złotych tymczasowo z sum budżetowych Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Warszawie;

3. nakazuje pobrać od powoda (...) Fundusz (...) w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Warszawie, **kwotę 4.307,40 (cztery tysiące, trzysta siedem, 40/100) złotych** tytułem wydatków oraz nieuiszczonej opłaty sądowej.---

/-/ SSO Mariusz Solka

Sygn. akt III C 701/16

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 14 kwietnia 2016 r. skierowanym przeciwko W. Ż. (2), (...) Fundusz (...) z siedzibą w W., reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, wniósł o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 105.416,03 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 05 kwietnia 2016 r. do dnia zapłaty, a nadto o zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych. Powód wniósł także o rozpoznanie sprawy w postępowaniu nakazowym. W uzasadnieniu powyższych żądań powód wskazał, że pozwany wystawił na rzecz pierwotnego wierzyciela – banku (...) S.A. weksel własny. W dniu 26 czerwca 2014 r. wierzyciel ten zawarł z powodem

umowę sprzedaży wierzytelności, w tym wierzytelności wekslowej dochodzonej w ramach niniejszego postępowania. Wobec bezskutecznego wezwania pozwanego do wykupu weksla, w ocenie powoda zasadnym było wystąpienie na drogę powództwa cywilnego. Uzasadniając roszczenie uboczne powód wyjaśnił, że jego datę początkową wyznaczał dzień następujący po dniu wskazanym w wezwaniu do wykupienia weksla (pozew – k. 2-3).

Zarządzeniem z dnia 24 maja 2016 r. stwierdzono brak podstaw do rozpoznania sprawy w postępowaniu nakazowym (zarządzenie z dnia 24 maja 2016 r. – k. 26).

Wobec zobowiązania powoda do wskazania aktualnego adresu zamieszkania pozwanego, powód wniósł o ustanowienie kuratora na podstawie art. 143 k.p.c. (zarządzenie z dnia 05 stycznia 2017 r. – k. 66; pismo procesowe powoda z dnia 27 stycznia 2017 r. – k. 71).

Zarządzeniem z dnia 20 lutego 2017 r. na podstawie art. 143 k.p.c. w zw. z art. 144 k.p.c. ustanowiono dla nieznanego z miejsca zamieszkania pozwanego W. Ż. (1), ostatnio stale zamieszkałego w Holandii, kuratora procesowego w osobie pracownika tut. Sądu – M. Z. do zastępowania i reprezentowania nieobecnego w niniejszym postępowaniu (zarządzenie z dnia 20 lutego 2017 r. – k. 75).

W dniu 12 kwietnia 2017 r. ustanowiona w sprawie kurator złożyła wniosek o przyznanie wynagrodzenia oraz zwrot wydatków w wysokości 36,40 zł poniesionych tytułem wysyłki korespondencji (pismo kuratora z dnia 12 kwietnia 2017 r. – k. 90).

W dniu 29 sierpnia 2017 r. podmiot Fundacja (...) w W. zgłosiła interwencję uboczną po stronie pozwanej (zgłoszenie interwencji ubocznej – k. 109-109verte).

Postanowieniem z dnia 10 października 2017 r. Sąd odmówił Fundacji (...) z siedzibą w W. dopuszczenia do udziału w sprawie w charakterze interwenienta ubocznego po stronie pozwanej (postanowienie z dnia 10 października 2017 r. – k. 122-125).

W odpowiedzi na wywiedzione powództwo, kurator wniosła w dniu 04 grudnia 2017 r. o jego oddalenie w całości, a nadto o zasądzenie od powoda na rzecz kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego kosztów procesu. Uzasadniając powyższe kurator wskazała, że strona powodowa nie wykazała legitymacji czynnej do zainicjowania niniejszego procesu, gdyż nie wykazała skutecznego przejścia wierzytelności w sposób określony w art. 788 § 1 k.p.c. – przedstawione do pozwu umowy o przelew wierzytelności i wierzytelności wekslowej nie zostały opatrzone podpisami poświadczonymi przez notariusza ani nie stanowią wyciągu z urzędowego dokumentu. W ocenie kuratora powód nie dołączył do pozwu dowodu zapłaty ceny sprzedaży za przeniesienie wierzytelności na podstawie umowy z dnia 26 czerwca 2014 r., na podstawie przedstawionej do akt kopii nie można także ustalić wysokości tej ceny. Kurator zajęła stanowisko, że powód nie wykazał, by dłużnik został powiadomiony o przelewie wierzytelności, przy czym kurator odwołała się do brzmienia art. 509 k.c. oraz art. 512 k.c., a także powołała orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2014 r. (III CZP 110/13). W dalszej części uzasadnienia kurator podniosła zarzut z art. 10 ustawy prawo wekslowe, wskazując, że powód nie załączył deklaracji wekslowej, nie wykazał więc, że weksel in blanco został prawidłowo wypełniony, zgodnie z deklaracją wekslową. Kurator wskazała również, że brak przedłożenia umowy łączącej pozwanego z pierwotnym wierzycielem uniemożliwił weryfikację wysokości dochodzonego w sprawie roszczenia. Powód nie udowodnił więc wysokości roszczenia tj. nie przedstawił żadnego wyliczenia co składa się na sumę wekslową i zasadności (wymagalności) roszczenia zabezpieczonego wekslem in blanco, chociażby poprzez przedstawienie wypowiedzenia umowy kredytowej. Kurator odwołała się do stanowiska Sądu Najwyższego z dnia 17 czerwca 1999 r. I CKN 51/98 wedle którego zobowiązanie wekslowe osoby, która wręczyła weksel nie powstaje w razie wypełnienia weksla in blanco przez jego odbiorcę niezgodnie z otrzymanym upoważnieniem. W przypadku więc zakwestionowania prawidłowości uzupełnienia weksla wierzyciel ma obowiązek podać z jakiego tytułu domaga się zapłaty i przedstawić stosowne wyliczenia. Niewykazanie zaś wysokości zobowiązania jest równoznaczne z uznaniem, że weksel został wypełniony niezgodnie z porozumieniem wekslowym. Kurator zarzuciła, że powód nie wykazał, iż doszło do prawidłowego wręczenia pozwanemu weksla do wykupu, jak również podniosła zarzut przedawnienia roszczenia ze stosunku podstawowego. Kurator wskazała, że nie jest wiadomym czy weksel został wypełniony zgodnie

z deklaracją, a w szczególności czy w chwili jego uzupełnienia istniało nieprzedawnione roszczenie podlegające zabezpieczeniu. Z ugruntowanej linii orzecznictwa Sądu Najwyższego to właśnie relacja terminu uzupełnienia weksła in blanco z upływem terminu przedawnienia roszczenia ze stosunku podstawowego może mieć znaczenie dla istnienia zobowiązania wekslowego gdyż może świadczyć o uzupełnieniu weksła niezgodnie z udzielonym upoważnieniem (wyrok SN z dnia 14.02.2008 r., II CSK 522/07). Reasumując kurator wskazała, że w przypadku braku deklaracji wekslowej, należy domniemywać, że wypełnienie weksła nastąpiło po upływie terminu przedawnienia roszczenia ze stosunku podstawowego (odpowiedź na pozew – k. 135-137).

W piśmie procesowym złożonym w dniu 04 stycznia 2018 r. powód na wstępie przytoczył treść art. 485 § 2 k.p.c. wskazując, że przejście praw Banku (...) S.A. na rzecz cesjonariusza nie może budzić żadnych wątpliwości gdyż wprost wynika z treści załączonej do pozwu umowy o przelew wierzytelności wekslowej z dnia 04 grudnia 2014 r. Powód zaznaczył, że do skutecznego zaciągnięcia zobowiązania na podstawie weksła in blanco wystarczy złożenie na nim podpisu przez wystawcę, co miało miejsce w niniejszej sprawie. Powód przytoczył pogląd, wedle którego powód żądający wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym w weksła może przedłożyć Sądowi jedynie sam dokument weksła, lub załączając także inne dokumenty wyraźnie wskazać w treści pozwu, że domaga się wydania nakazu zapłaty na podstawie weksła. Powód podkreślił, że już na wstępie pozwu wskazał, że wnosi o wydanie nakazu zapłaty na podstawie weksła. Powód twierdził więc, że nie był zobowiązany do przedłożenia deklaracji wekslowej, czy też umowy wiążącej cedenta ze stroną pozwaną, gdyż jedynym dokumentem uzasadniającym powództwo mógł być sam weksel. Powód podkreślił przy tym, że załączony do pozwu weksel pod względem formalnym był w pełni prawidłowy. W ocenie powoda, to na pozwanym kwestionującym wysokość roszczenia spoczywa ciężar udowodnienia nieistnienia roszczeń powoda, co potwierdził również Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 23 września 1961 r. (IV CR 8/61). Powód podkreślając, że podstawą jego roszczeń jest weksel, odwołał się również do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 1963 r., w której Sąd zajął stanowisko, iż mimo istnienia związku pomiędzy zobowiązaniem wekslowym, a stosunkiem podstawowym to w procesie decydujące znaczenie mają przepisy prawa wekslowego. Zdaniem powoda posiadacz weksła nie musi wykazywać podstawy gospodarczej zobowiązania wekslowego ani tego, że ta podstawa w ogóle istniała, a dopuszczenie możliwości podnoszenia zarzutów ze stosunku podstawowego wobec posiadacza weksła stanowiłoby zagrożenie dla gospodarczych funkcji weksła, co jest sprzeczne z charakterem weksła i jego znaczeniem prawo-ekonomicznym. Powód odwołał się ponownie do stanowiska Sądu Najwyższego (III CO 56/63 oraz III PZP 17/70) wskazując, że wystawienie i wręczenie wierzycielowi dla zabezpieczenia jego roszczeń cywilnoprawnych weksła in blanco pociąga za sobą powstanie między stronami nowego samodzielnego stosunku materialnoprawnego opartego na przepisach prawa wekslowego. Istnieje on obok podstawowego stosunku umownego łączącego strony i pozostaje z nim w związku. Związek ten polega na możliwości zgłoszenia przez pozwaną w sporze wekslowym zarzutów wynikających ze stosunku podstawowego. Możliwość takiej ochrony nie pozbawia jednak samodzielności zobowiązania wekslowego, które ma charakter abstrakcyjny i podlega przepisom prawa wekslowego. Zdaniem powoda, to pozwany winien załączyć deklarację wekslową (jeżeli w ogóle taka deklaracja istniała) i nie ma żadnych podstaw, by żądać takiego dokumentu od powoda. Powód przypomniał, że prawa z weksła zostały przeniesione na powoda poprzez przelew wierzytelności z dnia 04 grudnia 2014 r. Powód zaprzeczył także, by roszczenie wekslowe uległo przedawnieniu, znaczenie w tej mierze ma bowiem dzień płatności weksła. Tak więc ustalony termin przedawnienia, w niniejszej sprawie upływałby w dniu 20 listopada 2017 r. Powód zajął stanowisko, iż zarzuty kuratora odnośnie naruszenia przepisu art. 788 k.p.c., braku dowodu uiszczenia ceny i rzekomego braku poinformowania dłużnika o dokonanej cesji wierzytelności, są całkowicie niezwiązane z przedmiotem sporu. W ocenie powoda wykazał on, że doszło do skutecznego przelewu na jego rzecz wierzytelności, w tym wierzytelności wekslowej przysługującej pierwotnemu wierzycielowi względem pozwanego (replika powoda na odpowiedź na pozew z dnia 04 stycznia 2018 r. – k. 140-142).

Do czasu zamknięcia rozprawy, stanowiska stron w powyższym kształcie, nie uległy zmianie.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 26 czerwca 2014 r. w W. pomiędzy (...) Bankiem (...) S.A. z siedzibą w W., a (...) Funduszem (...) z siedzibą w W. (nabywcą), została zawarta umowa sprzedaży wierzytelności. Na warunkach określonych w umowie,

bank sprzedał na rzecz nabywcy, a nabywca kupił wierzytelności wraz z wszelkimi zabezpieczeniami wskazanymi w załączniku nr 1 do umowy i wszelkie prawa z wierzytelnościami i zabezpieczeniami związane, w tym w szczególności roszczenia o zaległe odsetki, koszty i kary (§ 3 ust. 1). Z zastrzeżeniem bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa, dotyczących przenoszenia wierzytelności zabezpieczonych hipoteką, przeniesienie wierzytelności wraz z zabezpieczeniami nastąpiło w dniu wpływu ceny na rachunek zbywcy (§ 3 ust. 2). Bank zobowiązał się, iż w każdej teczce przekazanej dokumentacji będą znajdować się odpowiednio:

1. oświadczenia o przelewie wierzytelności zabezpieczonych hipoteką adresowane do odpowiednich sądów wydziałów ksiąg wieczystych, o ile były ustanowione takie zabezpieczenia
2. oryginały umów kredytowych lub innych dokumentów w formie pisemnej, umożliwiającej stwierdzenie ważnego źródła wierzytelności
3. oświadczenia o zmianie zastawnika adresowane do odpowiednich sądów wydziałów rejestru zastawów, o ile było ustanowione takie zabezpieczenie
4. indosowane (z klauzulą „bez obliga”) weksle na rzecz nabywcy, o ile było ustanowione takie zabezpieczenie;
5. wyciągi z ksiąg banku, w przypadku gdy dokumentacja nie zawierałaby orzeczeń sądów stwierdzających istnienie roszczeń, w tym postanowień sądów o nadaniu bankowym tytułom egzekucyjnym klauzul wykonalności (§ 3 ust. 3).

Do umowy bank dołączył załącznik nr 1 – płytę CD zabezpieczoną hasłem, zawierającą wykaz wierzytelności oraz dłużników, o treści zgodnej z treścią załącznika nr 1 do umowy ((...)). Odbiór wykazu wraz z bazą danych nabywca kwitował podpisem pod umową. Hasło do bazy danych miało zostać przekazane nabywcy w dniu wpływu środków na rachunek zbywcy (§ 3 ust. 5) (umowa sprzedaży wierzytelności z dnia 26 czerwca 2014 r. – k. 10-13).

Cena nabycia została uiszczona w dniu 27 lipca 2014 r. (protokół rozprawy z dnia 05 lutego 2018 r. – k. 148).

W dniu 04 grudnia 2014 r. w W. pomiędzy (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. (dalej także: bank) oraz (...) Funduszem (...) z siedzibą w W. została zawarta umowa o przelew wierzytelności wekslowej. Bank oświadczył, iż na mocy umowy sprzedaży przelał na rzecz (...) Funduszu (...) wierzytelność przysługującą mu wobec W. Ż. (1) Zakład Usługowy (...) z tytułu kredytu w rachunku biznes partner umowa nr (...) ((...)) zabezpieczonego wekslem in blanco z wystawienia dłużnika, opatrzonym klauzulą „nie na zlecenie” (§ 1 ust. 1). W wykonaniu umowy sprzedaży bank cedował na rzecz (...) Funduszu (...) swoją wierzytelność wekslową, określoną w ust. 1, a Fundusz przelew przyjął (§ 1 ust. 2). Bank oświadczył, że w dacie przelewu weksel in blanco, pozostawał wekslem niezupełnym (§ 2 ust. 2). W wykonaniu umowy sprzedaży bank przeniósł na Fundusz uprawnienie do uzupełnienia weksla in blanco, które to uprawnienie zostało szczegółowo określone w Deklaracji wystawcy weksla własnego niezupełnego (in blanco) W. Ż. (1) z dnia 18 lutego 2008 r. oraz przelał na rzecz Funduszu wierzytelność wekslową, która powstawała w wyniku uzupełnienia weksla in blanco, a Funduszu przelew ten wraz z przeniesieniem uprawnienia do uzupełnienia weksla in blanco przyjął (§ 2 ust. 3) (umowa o przelew wierzytelności wekslowej z dnia 04 grudnia 2014 r. – k. 9-9verte).

Weksel własny in blanco został wystawiony w S. w dniu 17 lutego 2009 r. i został podpisany przez wystawcę W. Ż. (1). Na jego podstawie w dniu 20 listopada 2014 r. miała zostać uiszczona kwota w wysokości 105.416,03 zł, nie na zlecenie, na rzecz (...) (...), płatna w Banku (...) S.A. z/s w W.. Weksel zawierał również słowne oznaczenie sumy wekslowej (weksel – k. 4).

W dniu 24 marca 2016 r. (...) (...) w W. zrehabilitował pismo wzywające W. Ż. (1) do wykupu weksla poprzez zapłatę sumy wekslowej w wysokości 105.416,03 zł, w terminie do dnia 04 kwietnia 2016 r. (wezwanie do wykupu weksla – k. 8).

Stan faktyczny w powyższym kształcie został przez Sąd ustalony w oparciu o dokumentację zgromadzoną w aktach sprawy na potrzeby niniejszego postępowania, a powołaną w toku dotychczasowych ustaleń, jej prawdziwość nie była

bowiem kwestionowana przez stronę pozwaną zastępowaną przez kuratora, Sąd zaś nie znalazł podstaw, by czynić to z urzędu.

Zaznaczyć jednak wymaga, iż wobec braku przedłożenia przez powoda dowodu nadania i odbioru korespondencji w przedmiocie wezwania do wykupu weksła, Sąd na podstawie przedłożonego pisma ustalił jedynie, że pismo o wskazanej w treści zostało sporządzone przez powoda, brak było jednak podstaw by uznać, iż zostało ono doręczone adresatowi. Co więcej w piśmie złożonym w dniu 16 maja 2016 r. powód wskazał, że przedkłada dowód nadania wezwania wykupu weksła z dnia 25 marca 2016 r. (k. 20). Nawet przy założeniu, że wydruk ten dotyczył wezwania do wykupu weksła opatrzonego datą 24 marca 2016 r. (nie zaś jak wskazał powód 25 marca 2016 r.), w żaden sposób nie stanowił on potwierdzenia, że pismo o takiej właśnie treści zostało wystosowane do pozwanego. Wydruk ten bowiem nie zawierał danych osobowych adresatów – wszystkie pola przeznaczone do wpisania imienia, nazwiska lub nazwy oraz miejsca doręczenia, zostały usunięte (k. 21-23). Tak więc przedłożył wydruk, nie mógł stanowić dowodu nadania pisma wzywającego do wykupu weksła.

W zakresie zaś ustalenia, że cena nabycia wierzytelności została rzeczywiście uiszczona, należy zauważyć, że na rozprawie wyznaczonej na dzień 05 lutego 2018 r. pełnomocnik powoda okazał umowę sprzedaży wierzytelności z dnia 26 czerwca 2014 r. wraz z pełnomocnictwami oraz poświadczeniem podpisów osób podpisujących umowę oraz dowód uiszczenia ceny zgodnie z umową z dnia 26 czerwca 2014 r., z dnia 27 lipca 2014 r. Przewodniczący stwierdził, iż okazane potwierdzenie przelewu z dnia 27 lipca 2014 r. w zakresie kwoty było zgodne z kwotą wskazaną w § 4 umowy sprzedaży wierzytelności z dnia 26 czerwca 2014 r., a przelew został dokonany na rzecz (...) S.A. (k. 148). Zwrócić należy uwagę, iż pełnomocnik powoda przedstawił umowę sprzedaży wierzytelności w pełnym brzmieniu bez zaczernień w zakresie ceny za jaką wierzytelności zostały sprzedane. Przy czym uznać należy, iż z uwagi na przetargowy sposób sprzedaży wierzytelności oraz tajemnicę przedsiębiorstwa uzasadnione było zanonimizowanie tych informacji. Jednocześnie, informacje te zostały przedstawione na rozprawie, zaś ich prawdziwość została zweryfikowana przez Przewodniczącego posiedzenia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

W rozpoznawanej sprawie powód (...) Fundusz (...) z siedzibą w W. domagał się zasądzenia od pozwanego W. Ż. (1) na rzecz powoda kwoty 105.416,03 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 05 kwietnia 2016 r. do dnia zapłaty, na podstawie weksła własnego, który pozwany wystawił na rzecz pierwotnego wierzyciela – banku (...) S.A., a który następnie w drodze umowy o przelew wierzytelności wekslowej, został nabyty przez powoda.

Przed przystąpieniem do szczegółowych rozważań dotyczących meritum sprawy, wyjaśnienia wymaga kwestia zasadności ustanowienia dla nieznanego z miejsca zamieszkania pozwanego W. Ż. (1), ostatnio stale zamieszkałego w Holandii, kuratora procesowego w osobie pracownika tut. Sądu do zastępowania i reprezentowania nieobecnego w niniejszym postępowaniu.

Zgodnie z obowiązującą procedurą, przepisy kodeksu postępowania cywilnego nakładają na powoda obowiązek wskazania miejsca zamieszkania pozwanego, co bezpośrednio wynika z dyspozycji art. 126 § 2 pkt 1 k.p.c., przy czym co najmniej powinno zostać wskazane miejsce jego pobytu. Przepis bowiem art. 143 k.p.c. przewiduje, że jeżeli stronie, której miejsce pobytu nie jest znane, ma być doręczony pozew lub inne pismo procesowe wywołujące potrzebę podjęcia obrony jej praw, doręczenie może do chwili zgłoszenia się strony albo jej przedstawiciela lub pełnomocnika nastąpić tylko do rąk kuratora ustanowionego na wniosek osoby zainteresowanej przez sąd orzekający. Ustanowienie kuratora procesowego jest uzasadnione wówczas, gdy stronie nieznanemu z miejsca pobytu ma być doręczony pozew lub inne pismo procesowe wywołujące potrzebę podjęcia obrony jej praw. Celem przepisu jest umożliwienie prowadzenia procesu z udziałem strony, której miejsce pobytu nie jest znane, w tym także zabezpieczenie interesów pozwanego w toku skierowanego względem niego procesu.

Jak słusznie podkreślono w doktrynie prawa, prowadzenie postępowania cywilnego powinno być możliwe nawet wtedy, gdy nie jest znane miejsce pobytu strony lub uczestnika postępowania. Konieczne jest bowiem, aby nawet w takiej sytuacji zainteresowana osoba miała możliwość dochodzenia swoich praw lub ich obrony. Konieczność ta wynika z gwarantowanego w art. 45 ust. 1 Konstytucji RP prawa do sądu. Prowadzenie postępowania in absentia wymaga jednak jednoczesnego zapewnienia możliwości ochrony interesów i praw osoby nieznannej z miejsca pobytu. Osoba ta korzysta także z konstytucyjnego prawa do sądu i niezbędne jest zapewnienie jej możliwości realizacji tego prawa mimo jej nieobecności. Z tych względów ustawodawca uregulował w przepisach kodeksu postępowania cywilnego o doręczeniach instytucję kuratora procesowego dla osoby nieznannej z miejsca pobytu, którego rola i znaczenie wykraczają poza to, co mogłoby wynikać z lokalizacji odnośnych przepisów. Kształt normatywny instytucji kuratora procesowego dla osoby nieznannej z miejsca pobytu jest wynikiem uwzględnienia zarówno interesów strony zainteresowanej dochodzeniem lub ochroną swych praw w postępowaniu z udziałem osoby, której miejsce pobytu nie jest znane, jak i interesów tej osoby (zob. Ś. Kruszelnicki, Kodeks postępowania cywilnego z komentarzem, Warszawa–Poznań–Kraków 1938, art. 157, uw. 1, s. 213; K. Kołakowski, komentarz do art. 143 k.p.c. (w:) K. Piasecki (red.), Kodeks postępowania cywilnego, t. I. Komentarz do art. 1–366, Warszawa 2010, nb. 1, s. 773) (Ereciński Tadeusz (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom I. Postępowanie rozpoznawcze, wyd. V; Opublikowano: WK 2016, Sip Lex).

Warunkiem ustanowienia kuratora, o którym mowa, jest to, aby miejsce pobytu strony nie było znane. Przez miejsce pobytu należy rozumieć jakiegokolwiek miejsce, w którym dana osoba przebywa, choćby w sposób krótkotrwały, i w którym możliwe byłoby dokonanie jej doręczenia (por. orzeczenie SN z dnia 5 marca 1957 r., 3 CZ 39/57, RPEiS 1962, z. 2, s. 335; zob. także art. 135 § 1 in fine). Nie jest wystarczające dla stwierdzenia, że miejsce pobytu danej osoby nie jest znane, gdy miejsca tego nie zna tylko żądający ustanowienia kuratora. Konieczne jest, aby miejsce pobytu danej osoby nie było ogólnie znane, a przynajmniej kręgowi osób, które zazwyczaj o pobycie tej osoby są lub powinny być poinformowane (krewni, powinowaci, znajomi, pracodawca; zob. postanowienie SN z dnia 26 kwietnia 1979 r., II CZ 44/79, OSNCP 1979, nr 11, poz. 224; E. Wengerek, Glosa do uchwały SN z dnia 16 września 1961 r., 4 CO 18/60, OSPiKA 1963, z. 4, s. 239). Miejsce pobytu nie jest znane, gdy przy podjęciu właściwych w danym wypadku starań nie można go ustalić (wyrok SN z dnia 21 kwietnia 1993 r., I CRN 27/93, niepubl.). Jeśli dana osoba nie przebywa w kraju, lecz za granicą, ale jej miejsce pobytu w innym kraju jest znane, wtedy nie można przyjąć, że – w rozumieniu art. 143 – miejsce pobytu danej osoby nie jest znane (por. postanowienie SN z dnia 28 listopada 1969 r., III CRN 418/69, OSPiKA 1971, z. 2, poz. 35; T. Zarzycki, Kurator według k.p.c., GSW 1934, nr 30–31, s. 452; A. Grzebiński, Stosowanie przepisów o kuratorze procesowym w świetle badania spraw w związku z wnioskami o rewizję nadzwyczajną, BMS 1961, nr 2, s. 47). Kurator musi być natomiast ustanowiony dla osoby, której miejsce pobytu nie jest znane i która ostatnio zamieszkiwała za granicą (Ereciński Tadeusz (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom I. Postępowanie rozpoznawcze, wyd. V; Opublikowano: WK 2016, Sip Lex).

W toku czynności podjętych w sprawie, w tym także przez Sąd z urzędu, nie ustalono miejsca zamieszkania/pobytu pozwanego. Celu tego nie udało się także zrealizować kuratorowi, który pomimo podjętych działań, adresu tego nie ustalił. Z zaświadczenia systemu P.-Sad wynikało, że krajem zamieszkania pozwanego jest Holandia (k. 62-65), z informacji uzyskanej od Dzielnicy z Posterunku Policji w D. wynikało, że pozwany w chwili obecnej nie przebywa i nie zamieszkuje pod wskazanymi adresami w Polsce oraz na stałe wyprowadził się do Holandii, gdzie w chwili obecnej przebywa, jednak córce pozwanego nie jest znany jego dokładny adres pobytu (k. 91), z informacji zaś uzyskanych od Ambasady RP w H. wynikało jedynie, że pozwany nie składał wniosków w Wydziale Konsularnym w żadnych sprawach, zatem jego dane nie zostały odnotowane w ewidencji urzędu (k. 93).

Kurator dla osoby, której miejsce pobytu nie jest znane, może być ustanowiony w procesie tylko na wniosek zainteresowanej osoby. Taki też wniosek został przez powoda złożony i w ocenie Sądu zawierał wystarczające uprawdopodobnienie, że adres zamieszkania/pobytu pozwanego nie jest powodowi znany (k. 71-71verte). Kodeks postępowania cywilnego nie określa wymagań, które musi spełniać dana osoba, aby mogła być ustanowiona kuratorem. W praktyce dość często kuratorami ustanawiani są pracownicy i urzędnicy sądowi i jest to praktyka powszechna. Sąd uznał więc, że w sprawie zaktualizowała się wszystkie przesłanki warunkujące możliwość

ustanowienia kuratora w trybie art. 143 w zw. z art. 144 k.p.c. w związku z czym ustanowiono dla nieznanego z miejsca zamieszkania pozwanego kuratora procesowego w osobie pracownika tut. Sądu, do zastępowania i reprezentowania nieobecnego w niniejszym postępowaniu.

Kolejną kwestią, która wymaga wyjaśnienia, był zarzut kuratora podnoszący brak legitymacji procesowej czynnej po stronie powodowej do wytoczenia niniejszego procesu, z uwagi na brak wykazania skutecznego przejścia wierzytelności w sposób określony w art. 788 § 1 k.p.c.

Legitymacja procesowa jest materialnoprawną kwalifikacją strony i pozostaje w ścisłym związku z przedmiotem rozstrzygnięcia sądowego co do istoty sprawy. Jest jedną z przesłanek materialnych, czyli okoliczności stanowiących w świetle norm prawa materialnego warunki poszukiwania ochrony prawnej na drodze sądowej. Otóż, aby ochrona prawna mogła być przez sąd udzielona, z żądaniem jej udzielenia musi wystąpić osoba do tego uprawniona. Tym uprawnieniem jest właśnie legitymacja procesowa czynna.

W literaturze i orzecznictwie podkreśla się, że legitymacja procesowa (bierna lub czynna) należy do przesłanek materialnych (merytorycznych), przez które należy rozumieć okoliczności stanowiące w świetle norm prawa materialnego warunki poszukiwania ochrony prawnej na drodze sądowej. Skoro legitymacja procesowa jest przesłanką merytoryczną, o której istnieniu przesądzają przepisy prawa materialnego, mające zastosowanie w konkretnym stanie faktycznym, nie zaś przepisy procesowe, jej brak nie prowadzi do odrzucenia pozwu lecz do oddalenia powództwa (tak też wyrok Sądu Najwyższego z dnia 06 kwietnia 2004 r., I CK 628/03, Sip Lex nr 500174).

Wskazać należy, że kurator błędnie odwołała się do brzmienia art. 788 § 1 k.p.c., który w niniejszej sprawie nie miał racji bytu. Zgodnie bowiem z powołaną normą prawną jeżeli uprawnienie lub obowiązek po powstaniu tytułu egzekucyjnego lub w toku sprawy przed wydaniem tytułu przeszły na inną osobę, sąd nada klauzulę wykonalności na rzecz lub przeciwko tej osobie, gdy przejście to będzie wykazane dokumentem urzędowym lub prywatnym z podpisem urzędowo poświadczonym. Przepis ten więc dopuszcza nadanie klauzuli wykonalności w celu stworzenia podstawy egzekucji dla następcy prawnego wierzyciela lub przeciwko następcy prawnemu dłużnika w przypadku zajęcia sukcesji prawnej. Z kolei podstawą egzekucji jest tytuł wykonawczy. Tytułem wykonawczym jest tytuł egzekucyjny zaopatrzony w klauzulę wykonalności, chyba że ustawa stanowi inaczej (art. 776 k.p.c.). Artykuł 777 § 1 pkt 1 k.p.c. przewiduje, że tytułem egzekucyjnym jest orzeczenie sądu prawomocne lub podlegające natychmiastowemu wykonaniu, jak również ugoda zawarta przed sądem. Powyższe jasno więc wskazuje, że tak postawiony zarzut nie odnosił się do gruntu niniejszej sprawy, której celem było dopiero wydanie orzeczenia potwierdzającego lub też nie, zasadność żądań powoda, nie zaś nadanie klauzuli wykonalności na następcę prawnego celem umożliwienia prowadzenia postępowania egzekucyjnego względem dłużnika. W świetle zaś przedłożenia do akt sprawy umów sprzedaży wierzytelności z dnia 26 czerwca 2014 r. oraz umowy o przelew wierzytelności wekslowej z dnia 04 grudnia 2014 r. (przy czym skuteczność ich zawarcia zostanie przez Sąd omówiona w dalszej części uzasadnienia), legitymacja procesowa czynna po stronie powodowej, była niewątpliwa.

Przechodząc do dalszych rozważań wskazać należy, że z przedłożonej do akt umowy o przelew wierzytelności wekslowej z dnia 04 grudnia 2014 r. wynikało, iż bank jako pierwotny wierzyciel pozwanego, na mocy umowy sprzedaży przełał na rzecz powoda wierzytelność przysługującą mu wobec pozwanego z tytułu kredytu w rachunku biznes partner, zabezpieczonego wekslem in blanco z wystawienia dłużnika, opatrzonym klauzulą „nie na zlecenie”, przy czym Bank jednocześnie oświadczył, że w dacie przelewu weksel in blanco, pozostawał wekslem niezupełnym.

Weksel in blanco może być środkiem zabezpieczenia wierzytelności wynikających z różnych stosunków prawnych. Wystawiony jako własny i wręczony w związku z zawarciem umowy prowadzi do powstania zobowiązania wekslowego wystawcy. Zobowiązanie wekslowe z takiego weksla ma samodzielny, abstrakcyjny charakter i jest niezależne od podstawy prawnej jego zaciągnięcia. Posiadaczowi weksla, który jest pierwszym wierzycielem (remitentem), przysługuje w stosunku do wystawcy zarówno roszczenie ze stosunku podstawowego, jak i z weksla, jednak może on tylko raz uzyskać zaspokojenie swojej wierzytelności i do niego należy wybór roszczenia. Wygaśnięcie stosunku podstawowego uniemożliwia dochodzenie wierzytelności wekslowej, a wygaśnięcie zobowiązania wekslowego, w

sposób prowadzący do zaspokojenia wierzyciela, powoduje wygaśnięcie zabezpieczonej wekslem wierzytelności. Nie ma natomiast wpływu na stosunek podstawowy wygaśnięcie zobowiązania wekslowego bez zaspokojenia wierzyciela lub nieistnienie tego zobowiązania. W judykaturze Sądu Najwyższego wskazuje się, iż w tym ujęciu można mówić o swego rodzaju priorytecie stosunku podstawowego wobec stosunku wynikającego z weksla (por. uchwała połączonych izb Izby Cywilnej i Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 24 kwietnia 1972 r., sygn. akt III PP 17/70, OSNCP 1973, nr 5, poz. 72, oraz wyroki z dnia: 14 marca 1997 r. sygn. akt I CKN 48/97, OSNC 1997, nr 9, poz. 124, 31 maja 2001 r., sygn. akt V CKN 264/00, niepubl., 6 października 2004 r., sygn. akt I CK 156/04, niepubl., 9 grudnia 2004 r., sygn. akt II CK 170/04, niepubl., 14 listopada 2006 r., sygn. akt II CSK 205/06, OSNC 2007, nr 9, poz. 139) (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 kwietnia 2016 r., V CSK 519/15).

Jak wskazuje się w nauce i orzecznictwie prawa cywilnego, zobowiązania z weksla in blanco, który jest wekslem niepełnym o charakterze gwarancyjnym, dochodzić można jedynie w przypadku zgodnego z deklaracją wekslową wypełnienia weksla. Oznacza to, że charakter abstrakcyjny weksla in blanco ulega znacznemu osłabieniu, a istotne znaczenie dla zasadności roszczeń wierzyciela wekslowego ma ustalenie zgodnego z deklaracją wekslową wypełnienia weksla. Deklaracja wekslowa może zostać złożona przez wystawcę weksla w formie dowolnej, z tym że jeżeli dokonywana jest w formie pisemnej, nosi nazwę porozumienia wekslowego (tak M. Czarnecki, M. Bagińska [w:] Prawo wekslowe i czekowe, Komentarz, 5. wydanie, Wydawnictwo C.H. Beck Warszawa 2008, s. 25, s. 186). Ustalenie zatem w toku postępowania niezgodnego z treścią porozumienia wekslowego wypełnienia weksla powoduje upadek dochodzonego przez powoda roszczenia z weksla.

Ważność weksla stanowiącego podstawę faktyczną powództwa nie była w sprawie kwestionowana. Sąd dokonując jego oceny pod względem formalnym także nie dostrzegł tego typu uchybień, które mogłyby skutkować jego nieważnością, gdyż weksel ten zawierał wszystkie elementy, jakie zostały wskazane na gruncie art. 101 ustawy Prawo wekslowe.

Zgodnie zaś z treścią art. 11 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. Prawo wekslowe (Dz.U.2016.160 t.j.) każdy weksel można przenieść przez indos, chociażby nie był wystawiony wyraźnie na zlecenie. Jeżeli wystawca umieścił w wekslu wyrazy "nie na zlecenie" lub inne zastrzeżenie równoznaczne, można przenieść weksel tylko w formie i ze skutkami zwykłego przelewu.

Przy przenoszeniu weksla w drodze przelewu wierzytelności muszą być zachowane warunki określone w art. 509–518 k.c. Posiadaczowi weksla, który nabył go na podstawie umowy cesji nie przysługuje formalna legitymacja wekslowa, jaką ma, na podstawie art. 16 ust. 1, osoba która nabyła weksel na podstawie nieprzerwanego szeregu indosów. Musi zatem wykazać wobec dłużnika fakt nabycia weksla. Samo posiadanie weksla nie będzie tytułem do żądania zapłaty sumy wekslowej (orzeczenia SN: z dnia 27 kwietnia 1926 r., Rw. III 147/26, PPA 1926, poz. 234 oraz z dnia 15 lutego 1933 r., III 1 Rw. 2610/32, PPA 1933, poz. 195; orzeczenie SA w Poznaniu z dnia 7 czerwca 1929 r., 10 U 130/28, PPH 1929, poz. 507). Nabywca weksla ma bowiem tylko tyle praw, ile miał zbywca. Przeniesienie praw z weksla w drodze przelewu wyklucza także powoływanie się przez nabywcę na art. 17. Zamiast niego stosuje się art. 513 § 1 k.c., który stanowi, iż dłużnikowi przysługują przeciwko nabywcy wierzytelności wszelkie zarzuty, które miał przeciwko zbywcy w chwili powzięcia wiadomości o przelewie (Heropolitańska Izabela, Komentarz do ustawy - Prawo wekslowe, [w:] Prawo wekslowe i czekowe. Komentarz, Opublikowano: LEX 2011).

Zgodnie więc z treścią art. 509 § 1 k.c. wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania. Wraz z wierzytelnością przechodzą na nabywcę wszelkie związane z nią prawa, w szczególności roszczenie o zaległe odsetki (§ 2).

W niniejszej sprawie w dniu 26 czerwca 2014 r. w W. pomiędzy pierwotnym wierzycielem - Bankiem, a powodem jako nabywcą, została zawarta umowa sprzedaży wierzytelności. Na warunkach określonych w umowie, bank sprzedał na rzecz nabywcy, a nabywca kupił wierzytelności wraz z wszelkimi zabezpieczeniami wskazanymi w załączniku nr 1 do umowy i wszelkie prawa z wierzytelnościami i zabezpieczeniami związane, w tym w szczególności roszczenia o

zaległe odsetki, koszty i kary. Przeniesienie wierzytelności wraz z zabezpieczeniami następowało w dniu wpływu ceny na rachunek zbywcy.

W sprawie kurator reprezentująca pozwanego podnosiła zarzut braku wykazania przez powoda, że cena nabycia została uiszczona, a nadto brak możliwości ustalenia wysokości kwoty, na jaką opiewała umowa.

Kwestia wysokości ceny nabycia nie miała znaczenia w okolicznościach rozpoznawanej sprawy i jej ujawnienie chociażby z uwagi na interes powoda, nie było konieczne. Weryfikacja natomiast czy cena ta została rzeczywiście uiszczona, została dokonana przez Sąd na terminie rozprawy w dniu 05 lutego 2018 r., w którym to pełnomocnik powoda okazał umowę sprzedaży wierzytelności z dnia 26 czerwca 2014 r. wraz z pełnomocnictwami oraz poświadczeniem podpisów osób podpisujących umowę oraz dowód uiszczenia ceny zgodnie z umową z dnia 26 czerwca 2014 r., z dnia 27 lipca 2014 r. Okazane potwierdzenie przelewu z dnia 27 lipca 2014 r. w zakresie kwoty było zgodne z kwotą wskazaną w § 4 umowy sprzedaży wierzytelności z dnia 26 czerwca 2014 r., a przelew został dokonany na rzecz (...) S.A. (k. 148). W świetle powyższych ustaleń, skuteczność zawartych przez powoda umów sprzedaży wierzytelności z dnia 26 czerwca 2014 r. oraz umowy o przelew wierzytelności wekslowej z dnia 04 grudnia 2014 r., nie budziły wątpliwości Sądu.

Nie miał również znaczenia zarzut, że dłużnik nie został powiadomiony o przelewie wierzytelności, gdyż wedle brzmienia art. 512 k.c. dopóki zbywca nie zawiadomił dłużnika o przelewie, spełnienie świadczenia do rąk poprzedniego wierzyciela ma skutek względem nabywcy, chyba że w chwili spełnienia świadczenia dłużnik wiedział o przelewie. Przepis ten stosuje się odpowiednio do innych czynności prawnych dokonanych między dłużnikiem a poprzednim wierzycielem, w sprawie zaś nie został podniesiony zarzut spełnienia świadczenia przez pozwanego.

Kurator podniosła również zarzut z art. 10 ustawy Prawo wekslowe, jak również zarzut przedawnienia roszczenia ze stosunku podstawowego.

Zgodnie więc z powołanym przepisem, jeżeli weksel, niezupełny w chwili wystawienia, uzupełniony został niezgodnie z zawartym porozumieniem, nie można wobec posiadacza zasłaniać się zarzutem, że nie zastosowano się do tego porozumienia, chyba że posiadacz nabył weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa.

Nie jest wymagana szczególna forma porozumienia wekslowego. Okoliczność, że wydano weksel niezupełny stwarza domniemanie, iż istnieje porozumienie dotyczące warunków jego uzupełnienia. Prawo wekslowe nie precyzuje formy ani treści takiego porozumienia, pozostawiając ją woli stron. Weksel in blanco winien być więc uzupełniony przez posiadacza zgodnie z przepisami prawa wekslowego i zawartym porozumieniem pomiędzy osobą podpisaną na wekslu, a jego pierwszym nabywcą.

Kwestią wywołującą rozbieżności w orzecznictwie jest ustalenie strony na której ciąży obowiązek udowodnienia niezgodnego z porozumieniem wekslowym wystawienia weksla. Stosownie do pierwszego z zarysowanych stanowisk, podniesienie przez dłużnika wekslowego zarzutów ze stosunku podstawowego (porozumienia wekslowego) nie powoduje bowiem utraty przez posiadacza weksla formalnej i materialnej legitymacji wekslowej. W dalszym ciągu zatem to na dłużniku wekslowym ciąży obowiązek udowodnienia, że weksel został wypełniony niezgodnie z zawartym porozumieniem (art. 6 k.c.). Nie ma podstaw, aby ciężar dowodzenia okoliczności ze stosunku podstawowego uzasadniającego uzupełnienie weksla przerzucać na wierzyciela wekslowego. Tym bardziej okoliczności takie nie powinny być badane przez sąd z urzędu (tak też: wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 16 kwietnia 2008 r., sygnatura akt V ACa 118/08).

W orzecznictwie wyrażano również zapatrywanie przeciwne, według którego, zgodnie z regułą dowodową wynikającą z art. 6 k.c. rzeczą wierzyciela wekslowego jest dostarczenie dowodów dla wykazania tego, iż weksel in blanco wypełniony został zgodnie z deklaracją wekslową nie tylko co do zasady, lecz także co do wysokości, w przypadku gdy dłużnik wekslowy podnosi dopuszczalny zarzut wypełnienia weksla niezgodnie z deklaracją wekslową (tak też: wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 06 kwietnia 2006 r., sygnatura akt I ACa 2087/05).

Warto również przypomnieć orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 23 kwietnia 1936 r. w którym stwierdzono, że nabywca weksła in blanco powinien poinformować się u wystawcy co do umówionych z wierzycielem warunków wypełnienia weksła, z przeciwnym razie byłoby to nieprawne wypełnienie weksła przez nabywcę. Zgodnie natomiast z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 08 maja 1997 r. wypełnienie weksła podpisanego in blanco może być tylko wówczas uważane za niezgodne z wolą dłużnika, jeżeli sprzeciwia się ono wyraźnie oświadczonej wobec wierzyciela wekslowego woli dłużnika (powołane za: Prawo wekslowe, art. 10 SPP T. 18 red. Szumański 2016, wyd. 3 Prawo papierów wartościowych 2016, wyd. 3, Sip Legalis).

Sąd stoi na stanowisku, iż to na dłużniku wekslowym ciąży obowiązek udowodnienia niezgodnego z treścią porozumienia wekslowego wypełnienia weksła. Wniosek taki uzasadniony jest treścią art. 6 k.c., zgodnie z którym ciężar udowodnienia faktu, z którego strona wywodzi skutki prawne spoczywa na tym kto się na ten fakt powołuje. Oczywistym jest bowiem, iż interes w powoływaniu tego faktu ma tylko dłużnik wekslowy, który usiłuje dowieść, iż roszczenie powoda jest niezasadne. W konsekwencji to właśnie dłużnika winien w tym zakresie obciążać ciężar dowodzenia. Niemniej jednak zwrócić należy uwagę, iż w sprawie niniejszej zaistniała szczególna sytuacja, w której wskutek braku wiedzy co do miejsca zamieszkania czy też pobytu pozwanego, nie występował on osobiście na żadnym etapie postępowania, będąc zastępowanym przez ustanowionego w tym celu, kuratora. Jasnym jest przy tym, iż wskutek bezskutecznych działań kuratora podjętych w celu ustalenia miejsca zamieszkania pozwanego, nie miał on bezpośredniego kontaktu z pozwanym, nie miał również dostępu do żadnej dokumentacji (choćby deklaracji wekslowej czy też umowy o kredyt, na zabezpieczenie której weksel został przedstawiony). Wymaganie w tej szczególnej sytuacji przedłożenia przez kuratora jakichkolwiek dokumentów, było nieuzasadnione i w konsekwencji prowadziłoby do iluzorycznej obrony praw pozwanego. Sąd stoi na stanowisku - jak to podkreślono na wstępie, iż kształt normatywny instytucji kuratora procesowego dla osoby nieznannej z miejsca pobytu jest wynikiem uwzględnienia zarówno interesów strony zainteresowanej dochodzeniem lub ochroną swych praw w postępowaniu z udziałem osoby, której miejsce pobytu nie jest znane, jak i interesów tej osoby. W tej sytuacji, skoro powód zdecydował się dochodzić swoich praw pomimo braku znajomości miejsca zamieszkania/pobytu pozwanego, winien również przedłożyć stosowny materiał dowodowy, na podstawie którego możliwe byłoby zweryfikowanie jego roszczeń (w przypadku podniesienia takich zarzutów, jak to miało miejsce na gruncie niniejszej sprawy). Zwrócić także należy uwagę na kształt umów, zawartych z pierwotnym wierzycielem. Na mocy umowy sprzedaży wierzytelności z dnia 26 czerwca 2014 r., Bank zobowiązał się, iż w każdej teczce przekazanej dokumentacji będą znajdować się odpowiednio:

6. oświadczenia o przelewie wierzytelności zabezpieczonych hipoteką adresowane do odpowiednich sądów wydziałów ksiąg wieczystych, o ile były ustanowione takie zabezpieczenia
7. oryginały umów kredytowych lub innych dokumentów w formie pisemnej, umożliwiającej stwierdzenie ważnego źródła wierzytelności
8. oświadczenia o zmianie zastawnika adresowane do odpowiednich sądów wydziałów rejestru zastawów, o ile było ustanowione takie zabezpieczenie
9. indosowane (z klauzulą „bez obliga”) weksle na rzecz nabywcy, o ile było ustanowione takie zabezpieczenie;
10. wyciągi z ksiąg banku, w przypadku gdy dokumentacja nie zawierałaby orzeczeń sądów stwierdzających istnienie roszczeń, w tym postanowień sądów o nadaniu bankowym tytułom egzekucyjnym klauzul wykonalności (§ 3 ust. 3).

Z kolei na podstawie umowy o przelew wierzytelności wekslowej z dnia 04 grudnia 2014 r. w wykonaniu umowy sprzedaży bank przeniósł na Fundusz uprawnienie do uzupełnienia weksła in blanco, które to uprawnienie zostało szczegółowo określone w Deklaracji wystawcy weksła własnego niepełnego (in blanco) W. Ż. (1) z dnia 18 lutego 2008 r. oraz przełał na rzecz Funduszu wierzytelność wekslową, która powstawała w wyniku uzupełnienia weksła in blanco, a Fundusz przelew ten wraz z przeniesieniem uprawnienia do uzupełnienia weksła in blanco przyjął.

Dziwić muszą w tej sytuacji zarzuty powoda, który oczekiwał od kuratora ustanowionego dla pozwanego załączenia deklaracji wekslowej, co powód opatrzył komentarzem "jeżeli w ogóle taka deklaracja istniała", jednocześnie zajmując stanowisko, iż nie ma żadnych podstaw, by żądać takiego dokumentu od powoda.

W ocenie Sądu, wskutek zawartych umów powód dysponować musiał zarówno oryginałem umowy stanowiącej stosunek podstawowy, jak i deklaracją wekslową i nie było żadnych przeszkód natury obiektywnej, by dokumentacja ta nie mogła zostać przez powoda złożona, zwłaszcza, że pozyskanie jej z innego źródła nie było możliwe. W konsekwencji braku złożenia do akt sprawy powołanych dokumentów, brak było możliwości jakiegokolwiek weryfikacji czy weksel został wypełniony zgodnie z deklaracją wekslową, czy suma wekslowa została prawidłowo ustalona i wreszcie także, czy roszczenie ze stosunku podstawowego nie uległo przedawnieniu w dacie wypełnienia weksla niezupełnego.

Czym innym jest bowiem przedawnienie roszczenia ze stosunku podstawowego, a czym innym przedawnienie wekslowe. Obie instytucje różnią się istotnie między innymi, co do początku biegu przedawnienia. Termin przedawnienia roszczenia ze stosunku podstawowego, zgodnie z regułą art. 120 k.c., rozpoczyna bieg od dnia, w którym świadczenie ze stosunku podstawowego stało się wymagalne. Początek biegu terminu przedawnienia roszczenia z weksla własnego skierowanego przeciwko wystawcy weksla własnego, zgodnie z art. 70 w związku z art. 103 i 104 ustawy z 1936 r. - Prawo wekslowe, liczy się od dnia płatności weksla (tak też wyrok SN z dnia 09 września 2004 r., II CK 499/2003). Tę samą zasadę stosuje się do weksli in blanco. Przedawnienie praw z weksla in blanco nie rozpoczyna biegu do czasu jego wypełnienia. Przedawnienie roszczenia z weksla wręczanego bez wypełnienia daty płatności i bez zastrzeżeń, co do tej daty, rozpoczyna się z dniem płatności wpisanym na wekslu przez wierzyciela wekslowego, bez względu na termin przedawnienia roszczenia podstawowego (por. wyrok SN z dnia 4 czerwca 2003r., I CKN 434/01, Lex 137623). Treścią upoważnienia zawartego w deklaracji wekslowej towarzyszącej wystawieniu weksla in blanco, wręczanego dla zabezpieczenia określonego roszczenia, jest objęcie uzupełnienie weksla przed upływem terminu przedawnienia roszczenia podlegającego zabezpieczeniu. Odnosi się to również do przypadków użycia w deklaracji wekslowej zwrotu przewidującego możliwość wypełnienia weksla w każdym czasie oraz opatrzenia go datą płatności według uznania wierzyciela (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi, z dnia 11 kwietnia 2013 r., I ACa 1364/12).

Uprawnienie do uzupełnienia weksla in blanco jako takie jest bezterminowe, jednakże jeżeli weksel zabezpiecza inne zobowiązanie, to jego wypełnienie nie może nastąpić po upływie terminu przedawnienia tego zobowiązania. Przyjęcie przeciwnego rozumowania prowadziłoby do obejścia przepisów o przedawnieniu. W sprawie pomiędzy posiadaczem, a dłużnikiem weksla wystawionego in blanco w związku ze stosunkiem prawnym łączącym strony, okoliczność że roszczenie wekslowe nie uległo przedawnieniu, nie zwalnia sądu od rozważenia, czy weksel został uzupełniony zgodnie z umową, a w szczególności czy w chwili jego uzupełnienia istniało nieprzedawnione roszczenie wynikające z powyższego stosunku (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 października 1971 r., II CR 277/71).

Jak ponadto wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z 13 grudnia 2012 roku (sygn. akt V CSK 21/12) w razie zaistnienia przesłanek przewidzianych w art. 10 ustawy z 1936 r. – Prawo wekslowe, istnieje możliwość podniesienia wobec nabywcy weksla zarzutu dotyczącego wypełnienia weksla in blanco niezgodnie z treścią zawartego porozumienia dotyczącego warunków jego wypełnienia. Weryfikacja tego zarzutu następuje poprzez zbadanie tzw. stosunku podstawowego łączącego wystawcę weksla z jego odbiorcą, z którego wynika (lub nie) określone roszczenie inkorporowane w treści wypełnionego weksla.

Wobec braku złożenia omawianej dokumentacji, rzecz jasna dokonanie szczegółowych ustaleń w tej mierze, nie było w sprawie możliwe. W tej sytuacji Sąd uznał, iż powód nie sprostął ciężarowi wykazania zasadności powództwa, podlegało więc ono oddaleniu w całości (pkt 1 wyroku).

W konsekwencji podjętego rozstrzygnięcia orzeczenie o kosztach procesu winno zostać oparte o dyspozycję art. 98 k.p.c. statuującego zasadę odpowiedzialności za wynik procesu. Koszty powstałe po stronie pozwanego sprowadzały się do wynagrodzenia ustanowionego kuratora oraz zwrotu kosztów przez niego poniesionych w kwocie 36,40 zł (k. 90) tytułem kosztów korespondencyjnych. Na podstawie § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z

dnia 13 listopada 2013 r. w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej (Dz.U.2013.1476), wysokość wynagrodzenia kuratora ustanowionego dla strony w sprawie cywilnej, zwanego dalej „kuratorem”, nie może przekraczać stawek minimalnych przewidzianych przepisami określającymi opłaty za czynności adwokackie, a w przypadku gdy kuratorem jest radca prawny, przepisami określającymi opłaty za czynności radców prawnych.

Z kolei rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U.2015.1800, w brzmieniu obowiązującym na datę wniesienia pozwu, 14.04.2016 r.) w § 2 pkt 6 przewidywało stawkę minimalną wynoszącą przy wartości przedmiotu sprawy powyżej 50 000 zł do 200 000 zł - 7200 zł (w sprawie (...) określono na kwotę 105.417 zł).

Sąd uznał, iż wynagrodzenie kuratora na poziomie kwoty 1.800 zł będzie stanowić w pełni adekwatną rekompensatę za wykonaną przez kuratora pracę, przy czym za uzasadniony uznano również zwrot kuratorowi poniesionych przez niego wydatków korespondencyjnych. Z uwagi na uiszczenie przez powoda zaliczki na poczet wynagrodzenia kuratora, Sąd nakazał wypłacić kwotę 1.800 zł z wpłaconej zaliczki, zaś brakującą kwotę 36,40 zł tymczasowo ze środków Skarbu Państwa (pkt 2 wyroku).

Dyspozycja art. 113 ust.1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U.2016.623 t.j.) przewiduje, że kosztami sądowymi, których strona nie miała obowiązku uiścić lub których nie miał obowiązku uiścić kurator albo prokurator, sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji obciąży przeciwnika, jeżeli istnieją do tego podstawy, przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu.

W toku procesu powstały nieuiszczone koszty sądowe w postaci częściowo nieuiszczonej opłaty sądowej od pozwu (powód uiścił z tego tytułu kwotę 1.000 zł, k. 18 i k. 29; opłata od pozwu wynosiła 5.271 zł na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych) oraz wydatki poniesione przez kuratora w kwocie 36,40 zł. I taką to kwotę Sąd nakazał pobrać od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Warszawie tytułem wydatków oraz nieuiszczonej opłaty sądowej oraz nieuiszczonej opłaty sądowej (pkt 3 wyroku oraz postanowienie o sprostowaniu oczywistej omyłki pisarskiej).

W związku z powyższym orzeczono jak w sentencji wyroku.---

/-/ SSO Mariusz Solka

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...)

(...)

(...)